

Марина ВАРДАНЯН,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри ЗМПН, помічник директора

Освітній буктрейлер як інноваційна технологія для початкової школи

УДК 373.3.016:028

Існує думка, що однією з проблем сучасної школи є те, що діти не читають і не хочуть читати. Така тенденція в подальшому породжує суперечність між потребами держави в освічених людях і тотальним зниженням читацької активності. Не будемо вдаватися до з'ясування причин кризи читання, проте однією з них часто наводять саме перевагу в сучасному житті (зокрема і дитини) аудіо-візуальних засобів масової комунікації – телебачення, комп'ютерів, смартфонів, планшетів. Тож одним зі способів залучення до процесу читання дитини в школі та в позанавчальний час може бути інтеграція інноваційних технологій в освітній простір.

Такою інновацією для початкової школи став би буктрейлер. *Буктрейлер* (з англійської *book* – це книга, *trailer* – тягач, причіп, призначений для перевезення вантажів, дослівний переклад: тягнути книгу на причепі) – короткий відеоролик за мотивами книги, або кліп за книгою [1]. Буктрейлер як медіапродукт ХХІ ст. з'явився за кордоном у 2002 році, а українцям цей спосіб просування книги став відомий лише в 2009 році.

Нині буктрейлер на теренах України доволі популярний серед видавництва ("Грані-Т", "Видавництво Час майстрів", "Видавництво Старого Лева") та бібліотек. Ці різновиди буктрейлеру мають різні завдання. Якщо перший тип буктрейлеру покликаний прорекламувати книгу з метою її збуту, то другий – залучити читачів до бібліоте-

ки [5]. Особливості цих видів буктрейлеру розкриваються в низці публікацій: С.Воробель та Б.Кобильник "Буктрейлер як новий жанр популяризації книги", Т.Заїченко "Бібліотечний буктрейлер", О.Косач "Буктрейлер як ефективний медіа ресурс сучасної бібліотеки", С.Патра "Буктрейлер як засіб реклами книговидавничої продукції" та ін. Проте поза увагою дослідників залишився ще один різновид буктрейлеру – освітній, який нині стрімко розвивається. Отож, за мету статті став розгляд специфіки освітнього буктрейлеру та методики його створення.

Оскільки буктрейлер передбачає яскраву та образну розповідь про книгу, то в його основі має бути інтрига. У такий спосіб вирішуються два завдання освітнього буктрейлеру: зацікавити книгою та спонукати дитину до читання. Тож, концептуальне значення цього різновиду буктрейлеру полягає в намірі залучити дитину до читання. Особливо це стосується учнів початкової школи, де відбувається становлення дитини як читача. Освітня функція буктрейлеру спрямована на популяризацію літератури серед дітей, яким варто допомогти "відчути радість читання, навчити їх сприймати за допомогою слова "розумне, добре і вічне", зробити так, щоб потреба у читанні була складовою їхнього духовного життя" [7].

Освітній буктрейлер ще не здобув великого поширення в загальноосвітній школі, але вже проходить апробацію у вищій. Зокрема в Криворізькому педагогічному інституті ДВНЗ "КНУ" майбутні вчителі початкових класів уже практично застосовують свої уміння зі створення

буктрейлеру на сучасну українську дитячу книгу під час вивчення навчального курсу "Дитяча література". На сьогодні база буктрейлерів становить 71 медіа, що розміщуються у вільному доступі в мережі Інтернет, зокрема на офіційній сторінці сайту інституту [3], [4], каналі Криворізького педагогічного інституту в YouTube [2] та соціальній мережі Facebook ("Дитяча література – сторінка для читачів книг" <https://www.facebook.com/dyt.lit?ref=hl>).

Буктрейлери створюються студентами психолого-педагогічного факультету як повноцінний відеоролик, адже презентаціями PowerPoint зараз мало кого здивуєш, а тим більше дитину. За видом вони належать до відгуків. Перефразовуючи С.Патру, буктрейлер-відгук – це ролик, у якому його автор ділиться враженнями від прочитаної книжки, розповідає про письменника, видавництво, книгу, коротко про її сюжет, використовує уривки з книги, цитує митця [6].

У той час за формою студентські освітні буктрейлери різноманітніші. Їх можна класифікувати таким чином:

- акторська постановка (наприклад, буктрейлер на книжку "Хто боїться зайчиків" Івана Андрусяка студентки Е.Абдикаарової),
- мультиплікація (на книгу Юрія Ярмиша "Лісова пригода" – у виконанні студентки М.Горун),
- колаж ("Злочинці з паралельного світу" Галини Малик – створений студенткою Л.Гусевою),
- відеопрезентація ("Ковалі щастя" Всеволода Нестайка – підготовлений студенткою Т.Хижняк).

Вибір аудіовізуальних засобів під час створення буктрейлеру залежить від віку читачької дитячої аудиторії, на яку розрахована книга:

1. У створенні буктрейлеру для дошкільнят та молодших школярів використовуються анімації, уривки з мультфільмів, грайлива музика (наприклад, буктрейлери О.Шевченко на книгу Ганни Чубач "Жук малий і волохатий", В.Бойченко – "Стефа та її Чакалка" Івана Андрусяка, Т.Стрикова – "Ліза та її сні" Івана Малковича).

2. Для буктрейлеру, розрахованого на дітей середнього шкільного віку та підлітків, твори для яких мають переважно ліричне чи психологічне спрямування, використовуються зворушлива, мінорна музика та психологічні образи (як приклад, буктрейлери К.Олійник на "Русалоньку із 7-В та загублений у часі" Марини Павленко, М.Абрамян "Лесина пісня" Євгена Білоусова, С.Радченко "Інший дім" Оксани Лушевської), а для пригодницьких, історичних жанрів, творів про видатних постатей – героїчна музика (буктрейлер Д. Дорофєєв "Неймовірні пригоди Івана Сили" Олександра Гавроша).

Для створення буктрейлеру студентам, майбутнім учителям початкових класів, рекомендується наступна методика, що складається з кількох етапів [1]:

1. Вибір книги та її прочитання.
2. Обдумування сценарію до буктрейлеру (сюжет і текст). Сюжет складає основу буктрейлеру. Головною його передумовою є інтрига. Варто побудувати композицію у такий спосіб, щоб читачеві неодмінно захотілося

дізнатися, чим все завершиться. Слід врахувати, що відеоролик не повинен тривати більше 3 хвилин, бо це оптимальний час, щоб утримати увагу глядача – потенційного читача.

3. Підбір необхідних картинок, малюнків, сканування ілюстрацій із книги, пошук відео за тематикою в Інтернеті або знімання власного відео.

4. Запис озвученого тексту, передбаченого сценарієм. Для запису і редагування звуку можна використовувати програму Sound Forge.

5. Вибір програми. Для створення кліпів, відеопрезентацій та обробки аматорського відео широко застосовується програма Windows Movie Maker, в якій можна обробляти відеофайли з цифрової відеокамери, створювати із зображень слайд-шоу, додавати до відео заготовки, титри, звук, вирізати необхідні фрагменти і склеювати їх, створюючи при цьому ефектні переходи від фрагмента до фрагмента.

6. Заключний етап – відеомонтаж. Вирізати або склеїти кілька фрагментів відео, додати звукову доріжку, змінити розмір відео, накласти ефекти, переходи.

Як засвідчує практика, студенти охоче виконують буктрейлери та планують застосовувати навички з його створення у майбутній своїй діяльності як вчителі початкових класів. Адже, по праву, буктрейлер можна вважати інноваційною освітньою технологією, що покликана не лише зробити уроки літературного читання більш ефективними і цікавими для молодших школярів, а й спонукає дитину читати у вільний час.

Л і т е р а т у р а

1. *Буктрейлер* – сучасна форма реклами книги [Електронний ресурс] // Сайт Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олеся Гончара. – Режим доступу до статті: <http://biblio.lib.kherson.ua/buktreyley.htm>
2. *Буктрейлери* з дисципліни "Дитяча література" // Канал Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ "КНУ" в YouTube. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLdq410pr0jnr0etKd1Sckbyy5M3JXvCm2>
3. *Відеоролики* до сучасної української дитячої книги // Офіційний сайт Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ "КНУ". – Режим доступу: http://kdpu.edu.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=7216&Itemid=1229
4. Конкурс буктрейлерів на ППФ "Прочитай з дитиною книгу" до Міжнародного дня захисту дітей // Офіційний сайт Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ "КНУ". – Режим доступу: http://kdpu.edu.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=5651&Itemid=1229
5. *Косачова О.* Буктрейлер як ефективний медіаресурс сучасної бібліотеки [Електронний ресурс] / Ольга Косач // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 10. – С. 15–18. – Режим доступу до статті: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkr_2014_10_7.pdf
6. *Патра С.* Буктрейлер як засіб реклами книговидавничої продукції [Електронний ресурс] / Світлана Патра. – Режим доступу до статті: <http://lib.znaimo.com.ua/docs/330/index-1435979.html>
7. *Популяризація* творів сучасної української дитячої літератури // Сайт Національної бібліотеки для дітей. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5829>